

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Parlamentului cu privire la modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 21/2017 pentru aprobarea Planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Parlamentului cu privire la modificarea Hotărârii Parlamentului nr. 21/2017 pentru aprobarea Planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești, a fost elaborat de către Ministerul Justiției, la propunerea Agenției Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

În vederea asigurării unei implementări corecte și eficiente a prevederilor *Legii nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești*, a fost adoptată Hotărârea Parlamentului nr. 21/2017, prin care a fost aprobat *Planul de construire a clădirilor noi și/sau renovare a celor existente (în continuare – Planul de construire a clădirilor)*, esențial pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești din Republica Moldova.

În urma adoptării *Legii nr. 135/2024 pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare)*, structura sistemului instanțelor judecătorești a fost modificată semnificativ. Astfel, numărul instanțelor de fond a fost redus de la 15 la 14, iar instanțele de fond au fost reconfigurate astfel: Judecătoria Edineț, Drochia, Soroca, Bălți, Ungheni, Orhei, Strășeni, Criuleni, Chișinău, Hîncești, Cimișlia, Căușeni, Cahul și Comrat. În ceea ce privește curțile de apel, numărul acestora a fost redus de la 4 la 3, fiind reorganizate în curțile de apel pentru regiunile Nord, Centru și Sud.

Această modificare a hărții instanțelor judecătorești impune o adaptare corespunzătoare a *Planului de construire a clădirilor*, astfel încât să se asigure că infrastructura existentă și viitoare va răspunde nevoilor actuale ale sistemului judiciar. Aceste ajustări sunt necesare pentru a garanta funcționarea eficientă și sustenabilă a instanțelor judecătorești, respectând noile condiții și structuri organizatorice stabilite prin lege.

Subliniem că necesitatea aprobării versiunii actualizate a *Planului de construire a clădirilor* derivă și din **cap. 23 al Foii de parcurs; „Statul de Drept”**, implementarea căreia constituie o prioritate asumată de Guvern.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În scopul realizării acțiunilor *Planului de construire a clădirilor*, dar și pentru a facilita unificarea sediilor instanțelor judecătorești, este necesar de modificat/ajustat Planul de construire a acestora.

Construirea noilor sedii pentru: Judecătoriile Cahul, Orhei, Hîncești, Strășeni, Căușeni, Drochia, Edineț, Cimișlia, Soroca, Bălți, Criuleni, Chișinău și Comrat, necesită efectuarea/parcursarea mai multor acțiuni/etape ce urmează a fi realizate de către instituțiile vizate

în conformitate cu *Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023*, precum și conform reglementărilor legale și procedurilor administrative din domeniul construcțiilor, cum ar fi:

- activități de organizare și creare a echipei de coordonare și implementare a proiectului;
- achiziția serviciilor de: cercetări topografice, studiu hidrogeologic, studiu asupra posibilei folosiri a sistemelor alternative eficiente de îmbunătățire a performanței energetice și alte studii;
- realizarea cercetărilor topografice, după caz a studiului asupra posibilei folosiri a sistemelor alternative eficiente de îmbunătățire a performanței energetice și alte studii;
- obținerea documentației cu privire la condițiile tehnice și certificatul de urbanism;
- achiziția serviciilor de: proiectare detaliată și supraveghere de autor pentru lucrările de construcție, supraveghere tehnică (diriginte de șantier), verificare și expertizare a documentației de proiect;
- proiectarea tehnică a lucrărilor;
- avizarea/expertizarea și verificarea documentației de proiect de către experții atestați;
- achiziția lucrărilor de construcție;
- obținerea autorizației pentru construcție;
- execuția lucrărilor de construcție a sediilor instanțelor judecătorești;
- obținerea avizelor;
- recepția lucrărilor.

Prin urmare, implementarea treptată a fiecărei acțiuni sau etape menționate supra constituie un proces foarte complex și de lungă durată. Construirea unei instanțe de judecată, realizată conform documentației de proiect și în conformitate cu standardele europene, de asemenea, necesită o perioadă extinsă de timp pentru finalizare.

În acest context, subliniem că termenul pentru finalizarea construcției sediilor instanțelor judecătorești „până la 31 decembrie 2027” nu poate fi respectat din cauza motivelor menționate anterior și necesită a fi extins „până la 31 decembrie 2035”.

Mai mult ca atât, termenul de 10 ani, propus în plan, este conform angajamentelor asumate de Republica Moldova la screening-ul bilateral cu Comisia Europeană (Capitolul 23, septembrie 2024).

În această ordine de idei, drept exemplu remarcăm că, a fost elaborat studiul de fezabilitate privind construcția noului sediu al **Judecătoriei Orhei**, care ar urma să unifice patru sedii: sediul central (Orhei), Rezina (*inclusiv circumscripția raionului Șoldănești*) și Telenești, și să găzduiască 25 de judecători și 109 angajați din personalul administrativ.

Potrivit documentației de proiect, *durata totală de executare a proiectului pentru ambele scenarii este de 6 ani*.

Totodată, relevăm că au fost elaborate costuri estimative ale proiectului pentru două scenarii:

Scenariu recomandat I - Costurile estimative, în sumă totală de circa 184 400 000 mii lei, ceea ce constituie 9220,0 mii EURO. Aceste cheltuieli se detaliază în prestări de servicii (ex. elaborarea studiilor, documentației de proiect, detalii de execuție, avizare și expertizare) și executarea lucrărilor.

Scenariu II - Cheltuielile estimative, în sumă totală de circa 179 400 000 mii lei, ceea ce constituie 8970,0 mii EURO. Aceste cheltuieli se detaliază în prestări de servicii (ex. elaborarea studiilor, documentației de proiect, detalii de execuție, avizare și expertizare, și executarea lucrărilor).

Bugetul aprobat de Ministerul Finanțelor pentru anul 2025 este de 3 500,0 mii lei (*pentru elaborarea documentației de proiect*) și bugetul estimativ pentru anii 2026-2028 (CBTM) este de (7500+27000+29718) 64 218,0 mii lei (*pentru executarea lucrărilor*).

De asemenea, specificăm că *durata totală de executare a proiectului pentru ambele scenarii este de 6 ani*, iar termenul „*până în data de 31 decembrie 2027*”, stipulat în *Hotărârea Parlamentului nr. 21/2017 privind aprobarea Planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești*, este restrâns pentru a finaliza construcția noului sediu al Judecătoriei Orhei (*studiul se va prezenta la necesitate*).

Judecătoria Căușeni în prezent este amplasată în patru sedii: sediul Căușeni, Ștefan Vodă, Anenii Noi și Bender (Varnița), care urmează să găzduiască 20 judecători și 124 angajați din personalul administrativ.

În anul 2023 au fost elaborate două studii de fezabilitate pentru terenul cu nr. cadastral 2701216.001, din or. Căușeni, str. Ștefan cel Mare și Sfint, nr. 86 și terenul cu nr. cadastral 2701223.263 din or. Căușeni, str. Păcii, nr.24/A.

În prezent, acestea necesită a fi actualizate, ca urmare adoptării *Legii nr.135/2024 pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare)*, or, Judecătoria Anenii Noi, inclusiv sediul secundar Bender (Varnița) au fuzionat prin contopire formând Judecătoria Căușeni.

Sediul actual al Judecătoriei Căușeni reprezintă o clădire cu două nivele, construită între anii 1967-1970, aceasta având funcția de clădire administrativă. În perioada anilor 2004 – 2012 au fost executate reparații cosmetice, precum și reparația capitală a acoperișului.

Totodată, necătând la intervențiile/reparațiile menționate, în clădirea respectivă, urmare a unor examinări ulterioare au fost depistate fisuri în pereți și pardosea, cu o uzură sporită a clădirii, fiind în exploatare mai mult de 50 ani, aceasta nu a fost reconstruită și reparată conform unui proiect de consolidare elaborat și verificat de către specialiști atestați în domeniu.

Deși structura administrativă a fost unificată, Judecătoria Căușeni își desfășoară activitatea în continuare în patru sedii: Central (Căușeni), Anenii Noi, Bender (Varnița) și Ștefan Vodă. Această dispersare este cauzată de lipsa unor spații adecvate și suficiente pentru găzduirea tuturor angajaților. În plus, configurația clădirilor și planimetria nu corespund pe deplin cerințelor actuale de funcționare a instanțelor judecătorești, iar dotările în ceea ce privește infrastructura tehnico-edilitară, rețelele de comunicații și alte facilități sunt insuficiente.

Această situație generează atât dificultăți organizatorice, cât și probleme legate de infrastructură, ceea ce impune necesitatea identificării unei soluții durabile pentru asigurarea funcționării optime a noii structuri judiciare. Soluția propusă este construcția unui sediu nou pentru Judecătoria Căușeni.

În acest sens, au fost elaborate estimări de cost pentru construcția noului edificiu, aferente celor două terenuri analizate:

- terenul cu numărul cadastral 2701216.001, situat în or. Căușeni, str. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 86 – cost estimativ total: 162.421.000 lei;
- terenul cu numărul cadastral 2701223.263, situat în or. Căușeni, str. Păcii nr. 24/A – cost estimativ total: 139.218.000 lei.

Pentru anul 2025, Ministerul Finanțelor a aprobat un buget de 1.500.000 lei, destinat elaborării documentației de proiect. De asemenea, pentru perioada 2026–2028, este estimat un buget total de 40.282.000 lei (12.000.000 lei pentru anul 2026, 13.000.000 lei pentru anul 2027 și 15.282.000 lei pentru anul 2028), alocat executării lucrărilor de construcție.

Judecătoria Cahul funcționează în prezent în patru sedii: sediul central din Cahul și sediile secundare din Taraclia, Cantemir și Vulcănești. Acestea urmează să găzduiască un total de 18 judecători și 91 de angajați din personalul administrativ.

Clădirea situată în municipiul Cahul, bd. Victoriei nr. 8, s-a aflat în administrarea Ministerului Justiției. Conform Raportului de Expertiză nr. 7874-11-14/T, elaborat de Î.S. „Serviciul de Stat pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor”, clădirea a fost construită în anul 1950, având un termen de exploatare de 50 de ani. Expertiza tehnică a constatat că starea construcției este nesatisfăcătoare, iar coeficientul de uzură fizică este de 60%. Pe baza acestor concluzii, s-a recomandat demolarea clădirii și construirea unui nou edificiu.

Începând cu anul 2019, activitatea Judecătoriei Cahul a fost relocată din clădirea veche, de pe bd. Victoriei nr. 8, în fosta tipografie, situată pe str. Frunze nr. 62, municipiul Cahul.

Pentru identificarea unei soluții optime de amplasare a instanței, în conformitate cu Recomandările Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) și Planul de Construcție, a fost selectat terenul situat pe str. Ion Neculce nr. 6 din municipiul Cahul. Aici urmează să fie construit Palatul Justiției Sud, care va găzdui Judecătoria Cahul (inclusiv sediile secundare din Taraclia, Cantemir și Vulcănești) și Curtea de Apel Cahul.

Prin *Hotărârea Guvernului nr. 912/2024 privind transmiterea unor bunuri imobile din/în proprietatea publică a statului*, terenul de pe str. Ion Neculce nr. 6 a fost transmis în gestiunea Agenției pentru Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, în scopul construirii noului sediu. Terenul de pe bd. Victoriei nr. 8 a fost transmis în proprietatea municipiului Cahul.

Valoarea estimată a investiției pentru construcția noului sediu este de aproximativ 200.000.000 lei (echivalentul a circa 10.300.000 euro).

Bugetul aprobat de Ministerul Finanțelor pentru anul 2025 este de 2.500.000 lei, destinat elaborării documentației de proiect. Bugetul estimativ, pentru perioada 2026–2028, este de 55.500.000 lei (distribuit astfel: 20.500.000 lei în 2026, 15.000.000 lei în 2027 și 20.000.000 lei în 2028), destinat executării lucrărilor de construcție.

Judecătoria Hîncești în prezent activează în trei sedii: sediul central (Hîncești), Ialoveni și Leova, care urmează să găzduiască 21 judecători și 113 angajați din personalul administrativ.

Sediul Central al Judecătoriei Hîncești este amplasat în mun. Hîncești, str. Chișinăului, nr. 5, clădirea administrativă cu suprafața de 613,8 m² amplasată pe terenul cu suprafața de 0,20630 ha, cu nr. cadastral 53012041146, unde în prezent își are sediul Judecătoria Hîncești.

Potrivit modificărilor operate la *Legea nr. 76/2016*, Judecătoria Hîncești urmează să comaseze sediile secundare Ialoveni și Ștefan Vodă.

Sediul central al Judecătoriei Hîncești nu dispune de suficient spațiu pentru acomodarea tuturor angajaților proveniți din sediile secundare după comasare. De asemenea, există o lipsă de încăperi adecvate pentru activitatea instanței, iar dotările sunt insuficiente, inclusiv rețelele tehnico-edilitare și comunicațiile.

Prin *Hotărârea Guvernului nr. 44/2025 privind transmiterea unor bunuri imobile din/sau în proprietatea publică a statului*, se află în proces de transmitere terenul situat pe str. Mihalcea Hîncu nr. 111, municipiul Hîncești, în gestiunea Agenției pentru Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, în vederea construcției noului sediu al Judecătoriei Hîncești.

Bugetul pentru construirea noului sediu al Judecătoriei Hîncești nu a fost încă coordonat cu Ministerul Finanțelor. Totodată, pentru estimarea costurilor construcției, se va lua în considerare studiul de fezabilitate, realizat pentru Judecătoriile Orhei și Căușeni, având o valoare aproximativă

de 184.400.000 lei, sumă care include elaborarea documentației de proiect, avizarea și expertizarea acesteia, precum și executarea lucrărilor.

Judecătoria Strășeni este organizată în prezent în două sedii: sediul central din municipiul Strășeni și sediul secundar din Călărași, care urmează să găzduiască un total de 14 judecători și 59 de angajați din rândul personalului administrativ.

Sediul central este amplasat în municipiul Strășeni, pe strada Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 86, într-o clădire administrativă cu o suprafață de 491,2 m², situată pe un teren de 0,13300 ha, cu numărul cadastral 8001113230. Clădirea, aflată în gestiunea Ministerului Justiției, găzduiește în prezent Judecătoria Strășeni. Conform modificărilor aduse *Legii nr. 76/2016*, Judecătoria Strășeni va integra și sediul secundar din Călărași.

În acest context, sediul central actual nu dispune de spațiul necesar pentru amplasarea tuturor angajaților din cele două sedii comasate. Clădirea nu oferă suficiente încăperi funcționale pentru desfășurarea activității instanței și nu este dotată din punct de vedere al infrastructurii tehnico-edilitare și al rețelilor de comunicații.

În vederea identificării unor soluții optime pentru amplasarea instanței, în conformitate cu Recomandările Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) și cu Planul de Construcție, Ministerul Justiției, la propunerea Agenției, a elaborat un proiect de hotărâre a Guvernului privind transmiterea unor bunuri imobile din proprietatea municipiului Strășeni în proprietatea publică a statului, pentru a fi administrate de Agenția Proprietății Publice. Este vizat terenul cu numărul cadastral 8001107.352, cu o suprafață de 0,4000 ha, amplasat în intravilanul municipiului Strășeni, destinat construcției unui nou sediu pentru instanța judecătorească respectivă.

Bugetul necesar pentru construcția noului sediu urmează a fi coordonat cu Ministerul Finanțelor. Totodată, pentru estimarea costurilor aferente elaborării documentației de proiect, avizării, expertizării și execuției lucrărilor, se propune utilizarea ca reper a studiilor de fezabilitate realizate pentru Judecătoriile Orhei și Căușeni, unde valoarea estimativă a proiectului a fost de aproximativ 150 milioane lei.

Judecătoria Edineț este organizată, în prezent, în trei sedii: sediul central din municipiul Edineț și două sedii secundare, în orașele Ocnița și Briceni. Acestea urmează să găzduiască în total 14 judecători și 89 de angajați din rândul personalului administrativ.

Sediul central al Judecătoriei Edineț este amplasat în municipiul Edineț, pe strada Ștefan Vodă, nr. 1, într-o clădire administrativă cu o suprafață de 356,9 m², situată pe un teren de 0,1885 ha, având numărul cadastral 4101215.044. Clădirea se află în gestiunea Ministerului Justiției și găzduiește în prezent instanța.

Conform modificărilor aduse *Legii nr. 76/2016*, Judecătoria Edineț urmează să integreze și sediile secundare din Briceni și Ocnița.

Totuși, sediul central actual nu dispune de spațiu suficient pentru acomodarea tuturor angajaților din cele trei sedii comasate. Clădirea existentă nu oferă încăperi adecvate pentru desfășurarea activității instanței, iar infrastructura tehnico-edilitară și rețelele de comunicații sunt insuficient dezvoltate.

În acest context, a fost identificat un teren situat în municipiul Edineț, pe strada Șoseaua Bucovinei nr. 33/6, destinat construcției noului sediu al Judecătoriei Edineț, care va include și sediile secundare din Briceni și Ocnița.

Prin *Hotărârea Guvernului nr. 867/2018 privind transmiterea unor bunuri imobile* și în baza actului de predare-primire, terenul cu suprafața de 0,5908 ha, având numărul cadastral 4101202.242, a fost transmis în gestiunea Ministerului Justiției pentru realizarea acestei construcții.

Până în prezent, Ministerul Finanțelor nu a stabilit bugetul necesar pentru construcția noului sediu. Totodată, pentru estimarea costurilor aferente elaborării documentației de proiect, detaliilor de execuție, avizării, expertizării și executării lucrărilor, se propune utilizarea ca reper a studiilor de fezabilitate, întocmite pentru Judecătoriile Orhei și Căușeni, care indică un cost estimativ de aproximativ 184.400.000 lei.

Judecătoria Drochia este organizată, în prezent, în trei sedii: sediul central din municipiul Drochia și două sedii secundare, în orașele Dondușeni și Rîșcani. Acestea urmează să găzduiască în total 16 judecători și 93 de angajați din cadrul personalului administrativ.

Sediul central al Judecătoriei Drochia este situat în municipiul Drochia, pe strada 31 August 1989, nr. 7, într-o clădire administrativă cu o suprafață de 451,0 m², amplasată pe un teren de 0,099 ha, cu numărul cadastral 3601106.045. Imobilul se află în gestiunea Ministerului Justiției și găzduiește în prezent instanța.

Conform modificărilor aduse *Legii nr. 76/2016*, Judecătoria Drochia urmează să integreze și sediile secundare din Dondușeni și Rîșcani. Cu toate acestea, sediul central actual nu dispune de spațiul necesar pentru acomodarea întregului personal din cele trei sedii comasate. Clădirea existentă este lipsită de încăperi adecvate pentru desfășurarea activității instanței și este insuficient echipată cu rețele tehnico-edilitare și de comunicații.

În acest context, a fost identificat un teren, situat pe strada Mihail Frunze din municipiul Drochia, destinat construcției noului sediu al Judecătoriei Drochia, care va reuni și sediile secundare din Dondușeni și Rîșcani.

Prin *Hotărârea Guvernului nr. 161/2019 privind transmiterea unor bunuri imobile* și în baza actului de predare-primire, terenul cu suprafața de 0,4903 ha, cu numărul cadastral 3601105.239, a fost transmis în gestiunea Ministerului Justiției pentru realizarea acestei construcții.

Până în prezent, Ministerul Finanțelor nu a stabilit bugetul necesar pentru construcția noului sediu. Totodată, pentru estimarea costurilor aferente elaborării documentației de proiect, detaliilor de execuție, avizării, expertizării și realizării lucrărilor, se propune utilizarea ca reper a studiilor de fezabilitate elaborate pentru Judecătoriile Orhei și Căușeni, care indică un cost estimativ de aproximativ 184.400.000 lei.

Judecătoria Soroca este organizată, în prezent, în două sedii: sediul central din municipiul Soroca și un sediu secundar în orașul Florești. Acestea urmează să găzduiască în total 15 judecători și 83 de angajați din cadrul personalului administrativ.

Sediul central al Judecătoriei Soroca este situat în municipiul Soroca, pe strada Independenței, nr. 62, într-o clădire administrativă cu o suprafață de 668,1 m², amplasată pe un teren de 0,2369 ha, cu numărul cadastral 7801112005. Imobilul este în gestiunea Ministerului Justiției și găzduiește în prezent sediul instanței.

În conformitate cu modificările aduse *Legii nr. 76/2016*, Judecătoria Soroca urmează să integreze și sediul secundar din Florești. Totuși, sediul actual central nu dispune de spațiul necesar pentru acomodarea tuturor angajaților celor două sedii comasate. De asemenea, lipsesc încăperi funcționale pentru desfășurarea activității instanței, iar dotările tehnico-edilitare și rețelele de comunicații sunt insuficiente.

Ca urmare, pentru amplasarea instanței, în conformitate cu Recomandările Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) și cu Planul de Construcție, a fost identificat terenul cu numărul cadastral 7801112257, cu o suprafață totală de 0,7831 ha, situat pe strada Bogdan Petriceicu Hașdeu din municipiul Soroca, destinat construcției noului sediu al Judecătoriei Soroca, care va include și sediul secundar Florești.

Prin Decizia Consiliului Municipal Soroca nr. 23/20 din 16.02.2023, a fost inițiat procesul de separare a unei suprafețe de 0,40 ha din terenul respectiv, iar primarul municipiului Soroca a fost împuternicit să încheie contractul pentru prestarea serviciilor cadastrale necesare formării noului bun imobil.

Ulterior, la 04.02.2025, Primăria municipiului Soroca a comunicat că, prin Decizia Consiliului Municipal nr. 12/34 din aceeași dată, a fost corectată o eroare tehnică privind suprafața totală a terenului (de la 0,7797 ha la 0,7831 ha), aferentă numărului cadastral 7801112257, eroare existentă în decizia anterioară nr. 23/20 din 16.02.2023.

În luna mai 2025, Consiliul Municipal Soroca a adoptat decizia de delimitare și separare a terenului în suprafață de 0,40 ha (Decizia nr. 15/44 din 28.05.2025), necesar pentru construcția noului sediu al Judecătoriei Soroca.

Până în prezent, Ministerul Finanțelor nu a stabilit bugetul necesar pentru realizarea acestei construcții. Totodată, pentru estimarea costurilor aferente elaborării documentației de proiect, detaliilor de execuție, avizării, expertizării și executării lucrărilor, se propune utilizarea ca reper a studiilor de fezabilitate, întocmite pentru Judecătoriile Orhei și Căușeni, unde valoarea estimativă a construcției a fost de aproximativ 164.400.000 lei.

Judecătoria Cimișlia este, în prezent, organizată în două sedii: sediul central din municipiul Cimișlia și un sediu secundar în orașul Basarabeasca. Aceste sedii vor găzdui în total 7 judecători și 49 de angajați din personalul administrativ.

Sediul central al Judecătoriei Cimișlia se află în municipiul Cimișlia, pe strada Constantin Stamati, nr. 1, într-o clădire administrativă cu o suprafață de 459,9 m², amplasată pe un teren de 0,1583 ha, cu numărul cadastral 72901304.446. Imobilul este în gestiunea Ministerului Justiției și găzduiește, în prezent, sediul instanței.

În conformitate cu modificările aduse *Legii nr. 76/2016*, Judecătoria Cimișlia a integrat și sediul secundar din Basarabeasca. Totuși, sediul actual al Judecătoriei Cimișlia nu dispune de suficient spațiu pentru a acomoda toți angajații celor două sedii comasate. De asemenea, există un deficit de încăperi necesare pentru activitatea instanței, iar dotările tehnico-edilitare și rețelele de comunicații sunt insuficiente.

În acest context, pentru amplasarea instanței, conform Recomandărilor Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) și Planului de Construcție, a fost identificat un teren pe strada Livezilor din municipiul Cimișlia, destinat pentru construcția noului sediu al Judecătoriei Cimișlia, care va include și sediul secundar din Basarabeasca.

Agenția urmează să elaboreze un proiect de hotărâre privind transmiterea acestui teren în gestiunea sa.

Bugetul necesar pentru construcția noului sediu al Judecătoriei Cimișlia nu a fost încă stabilit de Ministerul Finanțelor. Însă, pentru estimarea costurilor aferente elaborării documentației de proiect, detaliilor de execuție, avizării, expertizării și realizării lucrărilor, se propune utilizarea studiilor de fezabilitate elaborate pentru Judecătoriile Orhei și Căușeni, unde valoarea estimată a construcției a fost de aproximativ 150.000.000 lei.

Judecătoria Chișinău în prezent este amplasată în cinci sedii: sediul central (Botanica), Buiucani, Centru, Ciocana și Rîșcani, care urmează să găzduiască 156 judecători și 715 angajați din personalul administrativ.

În contextul actual, se depun eforturi constante pentru identificarea unui teren care să corespundă cerințelor și standardelor europene, însă, până în prezent, nu s-au obținut rezultate concrete. De asemenea, bugetul necesar pentru construcția noului sediu al Judecătoriei Chișinău nu a fost încă stabilit de Ministerul Finanțelor, reieșind inclusiv din faptul că nu există o previzibilitate a procesului de selectare și alocare a terenului.

Judecătoria Bălți în prezent este amplasată în patru sedii: sediul central (Bălți) Sîngerei, Fălești și Glodeni, care urmează să găzduiască 34 judecători și 181 angajați din personalul administrativ.

Agenția a solicitat autorităților locale identificarea unor soluții optime de amplasare a instanței de judecată conform Recomandărilor Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) și implementare a Planului de Construcție.

Prin scrisoarea nr. 01.01/499 din 14.08.2024, adresată Primăriei municipiului Bălți, s-a solicitat examinarea posibilității de a acorda suport în identificarea și alocarea unui teren pentru construcția unui nou sediu pentru Judecătoria Bălți, care va include sediile din Bălți, Sîngerei, Fălești și Glodeni. Terenul solicitat ar trebui să dețină o suprafață între 0,40 și 0,60 ha.

Primăria municipiului Bălți, prin scrisoarea nr. 03-19/2958 din 04.02.2025, a comunicat că terenul solicitat la momentul dat nu poate fi identificat, dat fiind faptul că în prezent în municipiul Bălți este în desfășurare *Programul de stat pentru delimitarea bunurilor imobile inclusiv a terenurilor proprietate publică*, aprobat prin *Hotărîrea Guvernului nr. 80/2019*, procesul crac se va finaliza cu înregistrarea dreptului de proprietate asupra bunurilor/terenurilor, cu stabilirea domeniilor de atribuire corespunzătoare (public sau privat) în Registrul bunurilor imobile, astfel, solicitarea la moment nu poate fi soluționată.

În context, a decăzut temporar și necesitatea determinării costurilor pentru construcția noului sediu al Judecătoriei Bălți.

Judecătoria Comrat în prezent este divizată în două sedii: sediul central (Comrat) și Ceadăr-Lunga, și urmează să găzduiască 8 judecători și 51 angajați din personalul administrativ.

La moment, nu a fost identificată o soluție optimă de amplasare a instanței de judecată. Drept urmare, actualmente nu este posibilă aprecierea costurilor pentru construcția noului sediu. .

Totodată, relevăm că în calitate de opțiune de estimare a costului estimativ al construcției sediului nou al Judecătoria Comrat, pentru elaborarea documentației de proiect, detalii de execuție, avizare, expertizare și executarea lucrărilor, ar servi studiile de fezabilitate elaborate pentru Judecătoriile Orhei și Căușeni, cu un cost aproximativ de 150 000 000 lei.

Judecătoria Criuleni este divizată în prezent în două sedii: sediul central (Criuleni) și sediul Dubăsari, care vor găzdui un total de 10 judecători și 53 de angajați din personalul administrativ.

Agenția a solicitat autorităților locale identificarea unor soluții optime pentru amplasarea instanței de judecată, conform recomandărilor Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) și în implementarea Planului de Construcție.

În acest sens, prin mai multe scrisori adresate Primăriei orașului Criuleni, au fost identificate mai multe terenuri (ex. terenurile cu nr. cadastral 3101227.25 și 3101219.028), însă niciunul nu a corespuns cerințelor stabilite.

Primăria oraşului Criuleni a propus achiziţionarea terenului fostei clădiri a „reţelelor electrice Criuleni”, situat pe str. 31 august 1989, nr. 142, cu o suprafaţă de 0,58 ha, teren care se află în gestiunea ÎSC „Premier Energy” SRL.

În prezent, se depun eforturi pentru identificarea unui teren care să corespundă cerinţelor şi standardelor europene, însă, fără o soluţie satisfăcătoare.

Bugetul pentru construcţia noului sediu al Judecătoriei Criuleni nu a fost încă stabilit de Ministerul Finanţelor. De asemenea, estimările privind costul construcţiei noului sediu al Judecătoriei Criuleni, incluzând elaborarea documentaţiei de proiect, detalii de execuţie, avizare, expertizare şi executarea lucrărilor, se bazează pe studiile de fezabilitate, realizate pentru Judecătoriile Orhei şi Căuşeni, cu un cost aproximativ de 150.000.000.

Menţionăm că studii de fezabilitate au fost realizate doar pentru Judecătoriile Orhei şi Căuşeni, iar pentru celelalte instanţe nu au fost încă elaborate astfel de studii (*pentru anul 2025 fiind planificată realizarea studiului de fezabilitate pentru Judecătoria Cahul şi actualizarea pentru Judecătoria Căuşeni*)

3. Obiectivele urmărite şi soluţiile propuse

Obiectivul promovării proiectului constă în ajustarea şi îmbunătăţirea mecanismului de implementare a noilor prevederi ale *Legii nr. 76/2016 cu privire la reorganizarea instanţelor judecătoreşti*.

În context, menţionăm următoarele finalităţi:

- crearea premiselor pentru demararea procesului de construire a noilor sedii a instanţelor judecătoreşti, precum şi de renovare a unor sedii existente;
- modernizarea infrastructurii judiciare,
- asigurarea funcţionării eficiente a sistemului judecătoresc;
- sporirea accesibilităţii acestuia, inclusiv pentru persoanele cu dizabilităţi;
- consolidarea securităţii clădirilor instanţelor de judecată;
- construirea unor clădiri durabile, flexibile, care vor putea fi menţinute în stare de funcţionare cu cheltuieli minime;
- construirea clădirilor noi care se vor conforma la cerinţele de acces şi circulaţie acceptate la nivel internaţional (circulaţie publică, circulaţie limitată, circulaţie securizată);
- extinderea bunelor practici de desfăşurare a şedinţelor de judecată cu utilizarea sălilor de şedinţă încăpătoare în vederea sporirii transparenţei şi accesului fizic a vizitatorilor instanţelor judecătoreşti şi reducerii oportunităţilor de comunicare improprie;
- asigurarea unor spaţii suficiente şi corespunzătoare pentru public şi pentru actorii justiţiei în clădirile noi construite şi amplasarea corectă a acestora (zone de aşteptare, indicatoare, ascensoare, wc-uri, servicii de ajutor pentru utilizatori, spaţii pentru examinarea documentelor, cantine);
- amplasarea noilor clădiri în zone care permit accesul larg al publicului.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului şi evidenţierea elementelor noi

Prin intermediul prezentului proiect se propune expunerea în redacţie nouă a *Anexei la Hotărârea Parlamentului nr. 21/2017*.

Analizând actualele prevederi ale *Planului de construire a clădirilor*, comparativ cu noua redacţie a acestuia, pot fi evidenţiate următoarele intervenţii:

1. **Modificarea numărului de judecătoria** - urmare a intrării în vigoare a *Legii nr. 135/2024*, numărul judecătoriilor a fost redus de la 15 la 14 (fosta Judecătoria Anenii Noi a fuzionat prin contopire cu Judecătoria Căușeni).

2. **Ajustarea sediilor judecătoriilor**, conform noii versiuni a *Legii nr. 76/2016* – în contextul reformei menționate, au fost arondate sediile secundare ale judecătoriilor din Bălți, Cimișlia, Edineț, Cahul, Căușeni (inclusiv Anenii Noi), Comrat, Drochia, Hâncești. Acest fapt impune reamplasarea acțiunilor/subacțiunilor în cadrul rubricilor din plan.

3. **Ajustarea termenelor de execuție a lucrărilor** prevăzute în *Planul de construire a clădirilor*, reieșind din complexitatea acestora.

4. **Actualizarea acțiunilor și subacțiunilor** din *Planul de construire a clădirilor*, reieșind din măsurile deja întreprinse de la adoptarea *Hotărârii Parlamentului nr. 21/2017* până în prezent. Un exemplu elocvent în acest sens este finalizarea și darea în exploatare a noului sediu al Judecătoriei Ungheni.

De asemenea, termenul general stabilit pentru finalizarea construcției noilor sedii ale instanțelor judecătorești, prevăzut în *Planul de construire a clădirilor*, urmează a fi extins până la 31 decembrie 2035. Această extindere a termenului este justificată de complexitatea și amploarea proiectelor de construcție, care implică proceduri detaliate de achiziție, licitație, proiectare, execuție și monitorizare a lucrărilor. La fel, procesul de construcție trebuie să fie realizat într-un interval de timp rezonabil, ținând cont de resursele financiare și umane disponibile, cât și de evoluțiile legislației în domeniu.

Astfel, proiectul propune o ajustare necesară pentru continuarea și finalizarea lucrărilor de construcție a sediilor instanțelor judecătorești într-un termen rezonabil, care să permită realizarea acestora la cele mai înalte standarde de calitate. Extinderea termenului până în anul 2035 este esențială pentru ca toate instanțele judecătorești să beneficieze de condiții moderne, iar infrastructura judiciară să răspundă nevoilor actuale și viitoare ale sistemului de justiție din Republica Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate opțiuni alternative, potrivite pentru acest proiect, având în vedere că crearea unor condiții adecvate pentru instanțele de judecată este o necesitate imperativă.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Asigurarea instanțelor de judecată cu sedii noi va avea un impact semnificativ, manifestându-se prin următoarele moduri:

- **Îmbunătățirea infrastructurii judiciare:** Noile sedii vor oferi facilități moderne, adaptate nevoilor curente ale sistemului de justiție, va contribui la un mediu de lucru eficient pentru judecători și personalul din instanță.

- **Creșterea eficienței proceselor judecătorești:** Spațiile bine concepute și dotate corespunzător vor facilita desfășurarea rapidă și eficientă a ședințelor de judecată, reducând timpul de așteptare și asigurând accesul cetățenilor la justiție.

- **Optimizarea resurselor publice:** Clădirile moderne vor permite o utilizare mai eficientă a resurselor publice, prin reducerea costurilor de întreținere și prin centralizarea serviciilor judiciare.

- **Consolidarea încrederii în justiție:** O infrastructură judiciară modernă și bine întreținută poate îmbunătăți imaginea sistemului de justiție, sporind încrederea acestora în instituțiile statului.

• **Sprijin pentru dezvoltarea comunității:** Noile sedii vor deveni un simbol al dezvoltării locale, contribuind la atragerea de investiții și la îmbunătățirea imaginii regiunii.

Aceste aspecte, în ansamblu, vor contribui la o funcționare mai eficientă și mai transparentă a sistemului de justiție, având un impact pozitiv asupra sectorului public și asupra societății în general.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Pentru realizarea obiectivelor stabilite în proiect, este important de menționat că extinderea termenului de construcție și implementarea treptată a fiecărei etape sau acțiuni din *Planul de construire* sunt esențiale, având în vedere complexitatea și durata pe termen lung a acestui proces. Construirea sediilor instanțelor judecătorești, în conformitate cu documentația de proiect și cu respectarea standardelor europene, necesită o perioadă extinsă pentru finalizare.

Estimarea cheltuielilor financiare pentru construcția noilor sedii ale instanțelor judecătorești va fi realizată după elaborarea unei planificări bugetare adecvate, în contextul implementării *Hotărârii Parlamentului nr. 21/2017*. În ceea ce privește costurile estimate pentru anii 2025-2028, Ministerul Finanțelor a elaborat anterior următoarele estimări pentru judecătoriile Orhei, Cahul și Căușeni, în valoare totală de 167.500 mii lei:

- Judecătoria Orhei: 67.718 mii lei;
- Judecătoria Cahul: 58.000 mii lei;
- Judecătoria Căușeni: 40.282 mii lei.

Aceste costuri se referă la prestări de servicii (elaborarea studiilor, documentației de proiect, avizare, expertizare) și execuția lucrărilor. De asemenea, aceste estimări trebuie actualizate și adaptate la cerințele actuale.

În anul 2024, a fost elaborat un studiu de fezabilitate pentru Judecătoria Orhei, iar durata totală de execuție a proiectului pentru ambele scenarii este de 6 ani. Au fost prezentate două scenarii de costuri estimative:

1. **Scenariul 1:** costuri estimative totale de 184.400.000 mii lei;
2. **Scenariul 2:** costuri estimative totale de 179.400.000 mii lei.

Bugetul aprobat de Ministerul Finanțelor pentru anul 2025 este de 3.500 mii lei pentru elaborarea documentației de proiect, iar bugetul estimativ pentru perioada 2026-2028 este de 64.218 mii lei pentru executarea lucrărilor.

De asemenea, pentru Judecătoria Căușeni, au fost elaborate două studii de fezabilitate în anul 2023 pentru cele două terenuri posibile: unul pe str. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 86 și altul pe str. Păcii nr. 24/A. Aceste studii trebuie actualizate în urma modificării hărții judiciare, conform *Legii nr. 135/2024*. Estimările costurilor pentru construcția noilor sedii pentru cele două terenuri sunt următoarele:

- **Terenul 1 (str. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 86):** costuri estimative totale de 162.421.000 mii lei;
- **Terenul 2 (str. Păcii nr. 24/A):** costuri estimative totale de 139.218.000 mii lei.

Bugetul aprobat pentru anul 2025 pentru Judecătoria Căușeni este de 1.500 mii lei pentru elaborarea documentației de proiect, iar bugetul estimativ pentru perioada 2026-2028 este de 40.282 mii lei pentru executarea lucrărilor.

Este important de menționat că, pentru Judecătoriile Chișinău și Bălți, estimarea costurilor este dificil de realizat în prezent, deoarece aceste instanțe mari urmează să unifice mai multe sedii. Judecătoria Chișinău va comasa cinci sedii, cu 156 de judecători și 715 angajați, iar Judecătoria Bălți va unifica patru sedii, cu 34 de judecători și 181 de angajați. În plus, nu a fost încă alocat terenul pentru aceste construcții.

În concluzie, construirea și renovarea noilor sedii ale instanțelor judecătorești reprezintă un proiect complex, iar actualizarea costurilor și a planificării financiare este esențială pentru a asigura o implementare corectă și eficientă a acestora, în conformitate cu standardele internaționale și cu cerințele sistemului judiciar.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Construcția noilor sedii a instanțelor judecătorești vor avea un impact pozitiv asupra sectorului privat, contribuind la creșterea încrederii în justiție, facilitarea activităților comerciale și promovarea dezvoltării economice locale.

- **Facilitarea accesului la justiție:** Noile sedii moderne vor oferi un mediu mai accesibil pentru justițiabili, contribuind astfel la o mai bună protecție a drepturilor și intereselor acestora.

- **Îmbunătățirea climatului de afaceri:** O justiție eficientă și accesibilă poate crea un mediu de afaceri mai stabil și predictibil, încurajând investițiile și dezvoltarea afacerilor locale.

- **Reducerea timpului de soluționare a litigiilor:** O infrastructură judiciară modernă poate duce la o gestionare mai rapidă a dosarelor, reducând astfel timpul necesar pentru soluționarea litigiilor.

- **Creșterea încrederii în sistemul judiciar:** Noile sedii moderne și bine dotate va spori încrederea antreprenorilor în justiție, esențial pentru dezvoltarea relațiilor de afaceri și a parteneriatelor.

- **Contribuția la dezvoltarea economică locală:** Construirea noilor sedii moderne va crea oportunități pentru furnizorii de servicii și produse, generând astfel activitate economică suplimentară în comunitate.

4.4. Impactul social

Construcția noilor sedii a instanțelor judecătorești vor avea un impact social pozitiv, contribuind la crearea unui mediu social mai echitabil și mai stabil.

- **Accesibilitate sporită la justiție:** Noile sedii moderne vor facilita accesul justițiabililor la serviciile judiciare, astfel capacitatea acestora de a-și exercita drepturile legale. Noile clădiri vor fi proiectate pentru a fi mai accesibile persoanelor cu dizabilități, ceea ce va încuraja o participare mai largă a comunității în procesul judiciar.

- **Crearea de locuri de muncă:** Construcția noilor sedii va crea locuri de muncă, atât temporar în timpul construcției, cât și permanent, în cadrul instanței și în domenii conexe, cum ar fi servicii juridice, logistică și securitate.

- **Îmbunătățirea condițiilor de muncă:** Spațiile moderne și bine echipate vor asigura o motivație și satisfacție profesională crescută.

- **Îmbunătățirea infrastructurii locale:** Construirea noilor sedii va duce la îmbunătățirea infrastructurii din jur, cum ar fi drumurile, parcurile și transportul public, beneficiind astfel întreaga comunitate.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Pe durata lucrărilor propuse nu se va modifica calitatea aerului, solului și a apei, iar mediul exterior nu va fi poluat. Se vor urmări regulile impuse prin *Legea nr.209/2016 privind deșeurile*, pe perioada desfășurării șantierului, astfel încât să se evite contaminarea terenurilor, contaminarea apelor curgătoare sau freatice învecinate, poluarea fonică a vecinătății, degajarea de noxe sau substanțe în suspensie în atmosferă. Toate operațiunile de evacuare a deșeurilor, precum și a ambalajelor substanțelor toxice și periculoase se vor face în baza unui contract cu o companie de salubritate autorizată.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la compartimentul *Transparența decizională*, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi accesat la linkul: <https://justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-procesului-de-modificare-hotararii-parlamentului-nr-212017-pentru>.

Un anunț similar a fost plasat și pe platforma www.particip.gov.md.

În procesul de avizare și consultare publică au fost recepționate propuneri de la: Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Finanțelor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Judecătoria Cimișlia, Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova.

Au susținut proiectul fără obiecții și propuneri: Cancelaria de Stat, Curtea Supremă de Justiție, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Edineț, Judecătoria Chișinău, Judecătoria Cahul și Judecătoria Criuleni.

7. Concluziile expertizelor

Potrivit art. 28 alin. (2) lit. a) din *Legea integrității nr. 82/2017*, documentele de planificare strategică, inclusiv planurile de acțiuni sau programele sectoriale, nu fac obiectul expertizei anticorupție. Această excepție este prevăzută expres de lege, având în vedere că astfel de documente nu conțin norme juridice cu aplicabilitate directă și obligatorie, ci stabilesc doar orientări generale, obiective și direcții de acțiune. Prin urmare, aplicarea procedurii de expertiză anticorupție în acest caz nu este necesară și nici justificată din punct de vedere legal.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul proiect nu constituie un proiect de act normativ „clasic”, or, Planul de construire a clădirilor reprezintă o etapizare a pașilor ce urmează a fi întreprinși de autorități pentru implementarea noilor prevederi ale *Legii nr. 76/2016*.

Proiectul va intra în vigoare la data adoptării acestuia de către Parlament.

Această prevedere este importantă în contextul în care construcția noilor sedii pentru instanțele judecătorești este atât o prioritate guvernamentală, cât și un subiect de interes local și social. Adoptarea acestei hotărâri este crucială pentru a avansa lucrările de construcție a noilor sedii a instanțelor judecătorești, contribuind astfel la îmbunătățirea eficienței și accesibilității sistemului judiciar.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Măsurile necesare pentru implementarea proiectului, precum și autoritățile responsabile sunt incluse în conținutul acestuia.

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU